

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/529

Sayı : B.02.0.004/02215

Konu :

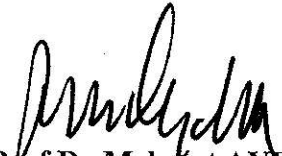
07/12/2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi** : a) 05.10.2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/529-1130/3024 sayılı yazı.
b) 12.11.2007 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-13-11/4262 sayılı yazı.
c) 26.11.2007 tarih ve A.01.1.RTÜ.0.01.04.07/1290-17750 sayılı yazı.
d) 26.11.2007 tarih ve B.02.1.BYE.0.61.610/288-6217 sayılı yazı.

İlgi (a) yazı gereği İstanbul Milletvekili Çetin SOYSAL'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettiği 7/529 esas numaralı yazılı soru önergesiyle ilgili olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığının ilgi (c) yazısı ve Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğünün ilgi (d) yazısı ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Mehmet AYDIN
Devlet Bakanı

EK: İlgi (c) ve (d) yazılar.

DAĞITIM :

Gereği :

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

T.C.
RADYO ve TELEVİZYON ÜST KURULU
İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı

SAYI : A.01.1.RTÜ.0.01.04.07/1289

0017749

Ankara

KONU : Sn. Çetin SOYSAL'ın yazılı soru önergesi hk.

26 Kasım 2007

T.C.
DEVLET BAKANLIĞINA
(Sn. Prof. Dr. Mehmet AYDIN)

- İlgi: a) Başbakanlık Kan. Kar. Gen. Müd.'nün 12.11.2007 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-13-11/4262 sayılı yazısı.
b) 21.11.2007 tarih ve B.02.0.004/02051 sayılı yazınız.

İlgi (b) yazınız ekinde gönderilen ve İstanbul Milletvekili Çetin SOYSAL'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesinde yer alan hususlar incelenmiştir.

3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ile radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi görevi Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna verilmiştir.

İlgili Yasanın "Yayınların Men Edilmesi" başlıklı 25. maddesinde "Yargı kararları saklı kalmak kaydıyla yayınlar önceden denetlenemez ve durdurulamaz. Ancak, milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde yahut kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması kuvvetle ihtimal dahilinde ise Başbakan veya görevlendireceği bakan yayını durdurabilir.

Radyo ve televizyon kuruluşları, Cumhurbaşkanının veya Hükümetin; milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel sağlığın ve genel ahlakın gerekleriyle ilgili bildirilerini yayınlamakla yükümlüdür.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca alınacak icrai, idari kararlar aleyhine açılacak iptal davaları doğrudan doğruya Danıştay'da açılır. Danıştay bu davalara öncelikle bakar ve öncelikle karara bağlar. Yürütmeyi durdurma talepleri hakkında 48 saat içerisinde karar verir." hükmü yer almaktadır.

21.10.2007 tarihinde Hakkari'nin Dağlıca bölgesinde meydana gelen terörist saldırılar sonrası, Devlet Bakanı Sayın Cemil Çiçek tarafından, olayla ilgili yayınların durdurulmasına yönelik Üst Kurula gönderilen 23.10.2007 tarihli yazı, ilgili Yasanın hükmü gereğince Üst Kurul tarafından yayın kuruluşlarına duyurulmuştur.

Bu karara karşı bir yayın kuruluşu tarafından yapılan başvuru sonucu, Hakkari'nin Dağlıca bölgesinde meydana gelen terörist saldırılarda ilgili radyo ve televizyon yayınlarının durdurulmasına ilişkin kararın yürütmesi, Danıştay 13. Dairesi tarafından durdurulmuştur. Karara karşı yapılan itiraz ise, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından reddedilmiştir.

T.C.
RADYO ve TELEVİZYON ÜST KURULU
İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı

Medya, 4. kuvvet olarak halk adına yasama, yürütme ve yargıyı denetlemekte ve halkı bilgilendirmektedir. Bu, yayın kuruluşlarının varlıklarını meşrulaştıran en temel görevlerindendir. Ancak tüm diğer kurum ve kuruluşlar gibi, medyanın da gerek yasalarda düzenlenen, gerekse kendi iç yapısında belirlenen ve sosyal sorumluluk çerçevesinde değerlendirilebilecek sınırlamaları mevcuttur.

Haberler, şüphesiz izleyici/dinleyicilerin en önemsedikleri ve yayın kuruluşları açısından da en önemli programlardır. Bu programlar, kurgusal olmadığı için etkisi de o oranda belirleyici olmaktadır. Dolayısı ile, haberlerde yer alan konular, gerek ifade açısından gerekse görüntü açısından en çok duyarlılık isteyen konular olmak zorundadır. Yayın kuruluşlarımız bu konularda duyarlılıklarını büyük oranda göstermekte ve takdiri hak etmektedirler.

Bilindiği gibi, uzun süredir ülkemizi tehdit eden, ulusumuza büyük acılar yaşatan terör örgütü ile, güvenlik güçlerimiz büyük fedakarlıklarla mücadele etmektedir. Ancak terörle mücadele, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de güvenlik güçlerinin dışında kurum ve kuruluşların desteği ile yürütülmekte ve sonuç alınmaktadır. Medya kuruluşları, bunlar arasında en önemli aktör olarak kabul edilmektedir. Terörle mücadele doğası gereği zaman zaman gizlilik ve zaman zaman da sağduyulu yayını gerekli kılmaktadır.

Hakkari'nin Dağlıca bölgesinde meydana gelen terörist saldırılar şüphesiz haber değeri olan önemli bir konudur. Ancak söz konusu gelişmelerin haberleştirilmesinde gerek bölge halkının endişelerini dikkate almak, gerek olası bir operasyonda güvenlik güçlerimizin başarısını olumsuz etkilememek, gerekse abartılı yorum ve tahminlerle ulusal ve uluslararası platformda ulus yararına aykırı sonuçlar doğurmaması için, daha fazla sağduyulu ve duyarlı bir yayın takip edilmesi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Zahid AKMAN
Radyo ve Televizyon
Üst Kurulu Başkanı

T.C.
BAŞBAKANLIK
Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.BYE.0.61.610/286-6173

23 /11/2007

Konu : Soru Önergesi hk.

DEVLET BAKANLIĞINA
(Prof. Dr. Sayın Mehmet AYDIN)
Özel Kalem Müdürlüğü

İlgi : a. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 12.11.2007 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-13-11/4262 sayılı yazısı.
b. Bakanlıklarının 21.11.2007 tarihli ve B.02.0.004/02051 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Çetin SOYSAL tarafından, Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlıkları koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını uygun gördükleri yazılı soru önergesine, Makamlarınca verilecek cevapta yararlanılmak üzere hazırlanan bilgiler aşağıda sunulmuştur. Şöyle ki:

Malumları olduğu üzere Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10 uncu maddesi, basın yayın kuruluşları ve çalışanları için temel bir hukuki düzenlemedir. Sözleşmenin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında, radyo ve televizyon yayınlarının izne bağlı olduğu belirtilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında ise “**Kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen**” bu özgürlüklerin, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın ve ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için kanunla öngörülen bazı formalitelere, şartlara, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabileceği vurgulanmıştır.

T.C Anayasasının “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” başlıklı 26 ncı maddesinde de radyo ve televizyon yayınlarının izne bağlanabileceği, bu hürriyetin kullanılmasının, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, cumhuriyetin temel nitelikleri ve devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması gibi nedenlerle sınırlanabileceği, bu sınırlamanın da kanunla yapılabilmesi hükme bağlanmıştır.

Bu temel düzenlemelere paralel olarak 3984 sayılı “Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun”un 25 inci maddesinin birinci fıkrasında, yargı kararları saklı kalmak kaydıyla yayınların önceden denetlemeyeceği ve durdurulamayacağı, ancak milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde yahut kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması kuvvetle ihtimal dahilinde ise Başbakan veya görevlendireceği bakanın, yayını durdurabileceği hususu düzenlenmiştir.

Bu bağlamda, Devlet Bakanı Sayın Cemil ÇİÇEK tarafından, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna gönderilen yayın durdurma kararında yer verilen gerekçelerin, başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10 uncu maddesi olmak üzere T.C. Anayasası ve 3984 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere uygun olduğu düşünülmektedir.

Bu çerçevede; Soru önergesine karşı verilecek cevaplar aşağıda sunulmaktadır.

1. Öncelikle soru önergesine konu yayın durdurma kararında, "Toplumun psikolojik olarak etkilenmesi" ifadesi değil, "Toplumsal psikolojiyi olumsuz etkileyen" ifadesi kullanılmış bulunmaktadır. Televizyon ve radyo yayınları aracılığı ile toplum psikolojisinin olumlu etkilenmesi ve halkın moral değerinin yükseltilmesi ise demokratik toplumlarda, görsel ve işitsel medyanın görevleri arasında sayılmaktadır.

Ayrıca yayın durdurma kararında, toplumsal psikolojiyi olumsuz etkileyen yayınların tanımı yapılmıştır. Karara göre kamu düzenini bozan, güvenlik güçlerine dönük zaaf imajı yayan yayınlar, halkın psikolojisini bozan yayınlar olarak tanımlanmaktadır.

2. Şehitlerimize karşı son görevimizi yerine getirmek üzere düzenlenmiş bulunan görkemli cenaze törenleri, halkın saf duygularının istismar edilmemesi koşuluyla, elbette yasak kapsamı dışındadır.
3. Bir taraftan düşünce açıklamalarının, bilgilerin hızla ve en etkin bir şekilde yayılmasını temin etmek, diğer taraftan bu ifade özgürlüğünün kötüye kullanılması halinde kişileri ve toplumu korumak görevi, Devlete düşmektedir. Görsel ve işitsel medya aracılığıyla yapılan yayınların, topluma veya kişilere verdiği zararların sonradan ortadan kaldırılması mümkün değildir. Bu nedenle T.C. Anayasasının 28 inci maddesinde düzenlenen, "Basın hürdür, sansür edilemez." hükmü, madde içeriğinden de anlaşılacağı üzere tüm iletişim araçlarıyla gerçekleştirilen yayınları değil, basılmış eserleri kapsamaktadır. Yine bu nedenle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10 uncu maddesi, radyo ve televizyonların, basından farklı olarak izne bağlanabileceğini öngörmektedir.

Yukarıda da arz edildiği üzere gerek Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin anılan maddesi, gerekse Anayasamızın ilgili hükmü, tadad edilen nedenlerle ifade özgürlüğünün gerektiği zaman sınırlanmasını ve bu sınırlamanın, kanunla yapılmasını hükme bağlamaktadır. 3984 sayılı Kanunun 25 inci maddesi de bu nitelikte bir yasal düzenlemedir ve Başbakan, yasal yetkisini kullanmıştır.

4. Bir önceki maddede arz edildiği üzere Devlet, bir yandan halkın haber alma özgürlüğünün gerçekleşmesini sağlarken diğer yandan, bu özgürlüğün kötü kullanılması halinde toplumun zarar görmesini engelleyecek tedbirleri almakla yükümlüdür. İfade özgürlüğü, diğer bir deyişle halkın haber alma özgürlüğü sınırsız değildir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10 uncu maddesi bu

sınırlamaların hangi hallerde ve nasıl olacağını düzenlemiş bulunmaktadır. T.C Anayasasının 26 ncı maddesi de Sözleşmeye paralel düzenlemeler içermektedir. Halkın bilgilendirilmesi, maruz hukuki çerçeve içinde gerçekleşecektir.

Saygılarımla arz ederim.

Salih MELEK
Genel Müdür V.